

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΟ-ΜΟΛΔΑΒΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2011

Κίεβο, Ιούλιος 2012

Χάρτης Μολδαβίας

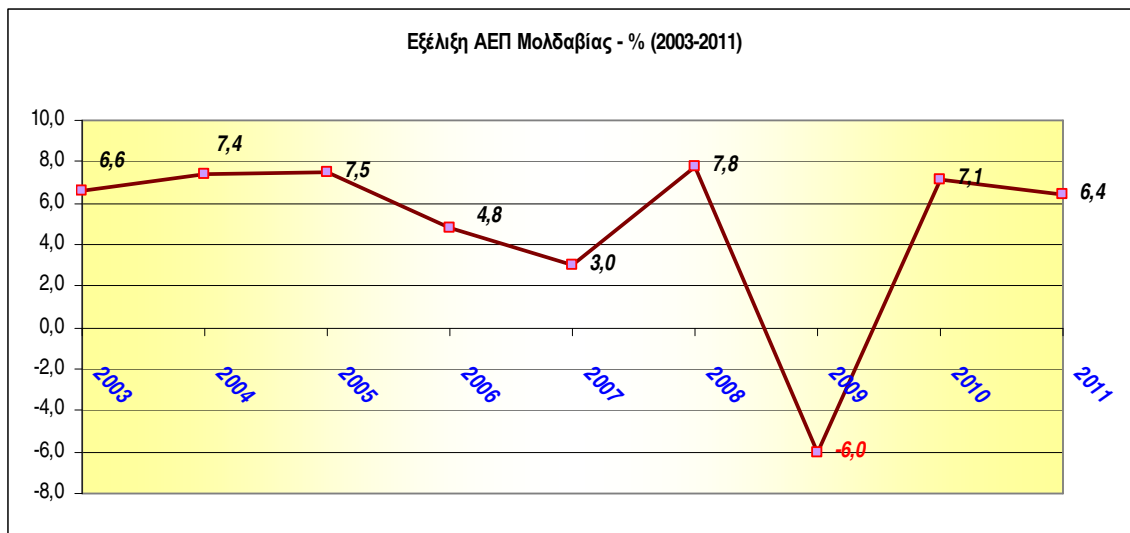
Περιεχόμενα

A. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ	4
1. Επιδόσεις εθνικής οικονομίας.....	4
1.1. Αγροτική παραγωγή.....	5
1.2. Βιομηχανική παραγωγή	6
1.3. Κατασκευές.....	7
1.4. Εμπόριο - Υπηρεσίες	7
2. Δημόσια οικονομικά	7
3. Πληθωρισμός – Νομισματική πολιτική.....	8
4. Συναλλαγματική ισοτιμία – Επιτόκια	10
5. Ισοζύγιο πληρωμών	11
6. Ανεργία - Μισθοί.....	11
7. Εξωτερικό εμπόριο	13
7.1. Μολδαβικές εξαγωγές.....	14
7.2. Μολδαβικές εισαγωγές	16
8. Ξένες άμεσες επενδύσεις	18
B. ΔΙΜΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ.....	18
1. Διμερές συμβατικό πλαίσιο – Συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας.....	18
2. Διμερές εμπόριο αγαθών.....	20
2.1. Ελληνικές εξαγωγές αγαθών.....	21
2.2. Ελληνικές εισαγωγές αγαθών	22
3. Διμερές εμπόριο υπηρεσιών	24
4. Ελληνική επενδυτική παρουσία.....	25
5. Επισημάνσεις και συστάσεις για τους ενδιαφερόμενους εξαγωγείς /.....	25
επενδυτές.....	25
6. Συμπεράσματα	27

A. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ

1. Επιδόσεις εθνικής οικονομίας

Η οικονομία της Μολδαβίας έως το 2008 βρισκόταν σε τροχιά υψηλής ανάπτυξης, στα όρια της υπερθέρμανσης, υποστηριζόμενη από τη – χρηματοδοτούμενη από την αύξηση των εμβασμάτων από το εξωτερικό και από πιστώσεις και ξένες επενδύσεις – ζωηρή εσωτερική ζήτηση, με παράλληλες όμως συνέπειες, όπως σημαντικό έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και πληθωριστικές πιέσεις.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής / Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας

Το 2009, η παγκόσμια οικονομική κρίση σε συνδυασμό με τις δυσλειτουργίες της οικονομίας της Μολδαβίας, τις σημαντικές μειώσεις στις εξαγωγές, στα εισερχόμενα εμβάσματα και στις ξένες άμεσες επενδύσεις, προκάλεσαν σημαντική ύφεση στη Μολδαβία κατά -6% του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα σημαντικές μειώσεις στην εσωτερική ζήτηση και τις εισαγωγές.

Το 2010, με την παγκόσμια οικονομία να σταθεροποιείται, η βιομηχανική παραγωγή και οι εξαγωγές της Μολδαβίας επανήλθαν σχεδόν στα επίπεδα του 2008 και οι θετικές προσδοκίες από πλευράς καταναλωτικού κοινού και επιχειρήσεων συνέβαλαν στην ενίσχυση των εισαγωγών και της κατανάλωσης και συνεπώς το ΑΕΠ της χώρας αυξήθηκε κατά 7,1%.

Η μολδαβική οικονομία συνέχισε το 2011 τη δυναμική της επέκταση. Με κινητήριες δυνάμεις την ιδιωτική κατανάλωση, τις επενδύσεις και τις εξαγωγές και με την υποστήριξη από τα εμβάσματα από το εξωτερικό και τις αυξημένες πιστώσεις, δημιουργήθηκε ένα θετικό επιχειρηματικό κλίμα, το οποίο αντικατοπτρίστηκε μεταξύ άλλων και στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 6,4%.

Σημειώνεται ότι το 2011, η Μολδαβία βελτίωσε τη θέση της σε 81^η (από 99^η το 2010) στην κατάταξη Doing Business 2012, η οποία συντάσσεται σε ετήσια βάση από την Παγκόσμια Τράπεζα και τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης

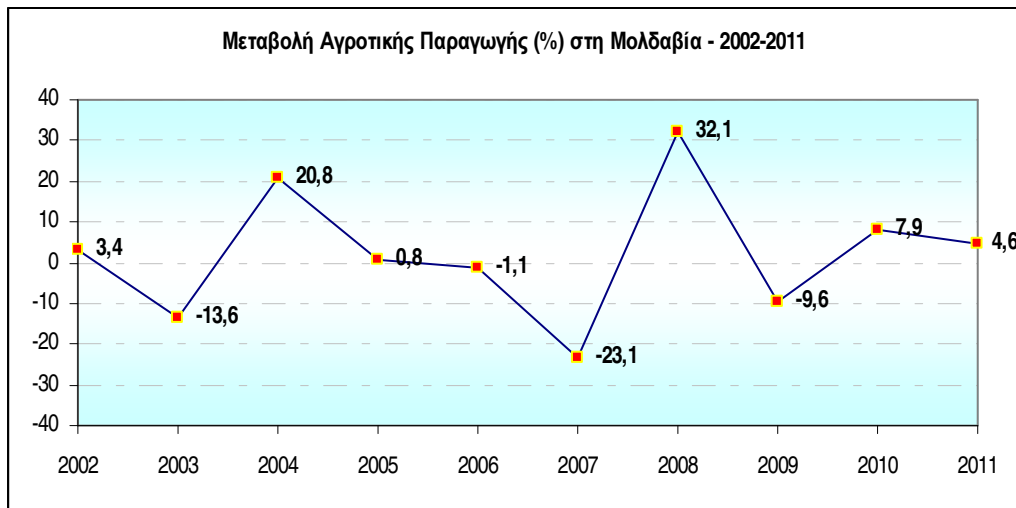
(International Finance Corporation / IFC) και αναφέρεται στη σχετική έκθεση ως μεταξύ των 12 πλέον μεταρρυθμιστικών οικονομιών.

Επίσης, σύμφωνα με τον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας του Ιδρύματος Heritage και της Wall Street Journal, η Μολδαβία κατατάσσεται στην 124^η θέση μεταξύ συνολικά 179 χωρών, ως "μερικώς ελεύθερη" οικονομία. Σύμφωνα με τη σχετική έκθεση, η Μολδαβία έχει σε υψηλό επίπεδο δημοσιονομική, επιχειρηματική και εργασιακή ελευθερία, όμως η διαφθορά, οι κυβερνητικές δαπάνες και η περιορισμένη ελευθερία στις επενδύσεις είναι τα αδύνατά της σημεία.

Για το 2012, η Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο επισημαίνουν ότι, δεδομένου του γεγονότος ότι η Ε.Ε. είναι σημαντική πελάτης των μολδαβικών εξαγωγών και εξίσου σημαντική πηγή εμβασμάτων – δύο από τις κινητήριες δυνάμεις για την οικονομία της χώρας το 2010 και το 2011 – η συνεχιζόμενη κρίση στην Ευρωζώνη μπορεί να έχει αντίκτυπο στο ρυθμό ανάπτυξης της Μολδαβίας. Παρά ταύτα, ο αντίκτυπος μπορεί να αντισταθμιστεί από την πορεία που θα ακολουθήσουν οι οικονομίες της Ουκρανίας και της Ρωσίας, ενώ η περιορισμένη διεθνής έκθεση των μολδαβικών τραπεζών σημαίνει ότι δεν θα επηρεαστούν ιδιαίτερα από την, εξωτερική της Μολδαβίας, χρηματοοικονομική κατάσταση αν και οι πιστώσεις μάλλον θα μειωθούν.

1.1. Αγροτική παραγωγή

Η αγροτική παραγωγή και, δη, η γεωργία αποτελεί έναν εκ των σημαντικότερων τομέων με υψηλή συνεισφορά στη μολδαβική οικονομία. Για το 2011, συνεισέφερε το 12,3% του ΑΕΠ από 12% το 2010. Η σημασία της αγροτικής παραγωγής της Μολδαβίας είναι άλλωστε εμφανής και στις εξαγωγές της χώρας.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Παρά τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες για ορισμένα γεωργικά προϊόντα, η συνολική αγροτική παραγωγή των αγροτικών επιχειρήσεων, των αγροκτημάτων και των νοικοκυριών για το 2011, αυξήθηκε κατά 4,6% από το 2010. Ο καθοριστικός παράγοντας της αύξησης ήταν η γεωργική παραγωγή η οποία αυξήθηκε κατά 6,7%

ενώ η ζωική παραγωγή κατά μόλις 0,4%.

Η γεωργική παραγωγή κάλυψε το 68% της συνολικής αγροτικής παραγωγής, με τα δημητριακά να καλύπτουν το 18,5%, τα βιομηχανικά φυτά το 12%, οι πατάτες, τα λαχανικά και τα κολοκυνθοειδή το 13,7%, φρούτα και ξηροί καρποί το 4,3% κ.α. Η ζωική παραγωγή κάλυψε το 32%, με τα βοοειδή και τα πουλερικά να καλύπτουν το 18,9%, το γάλα το 9,2% κ.α.

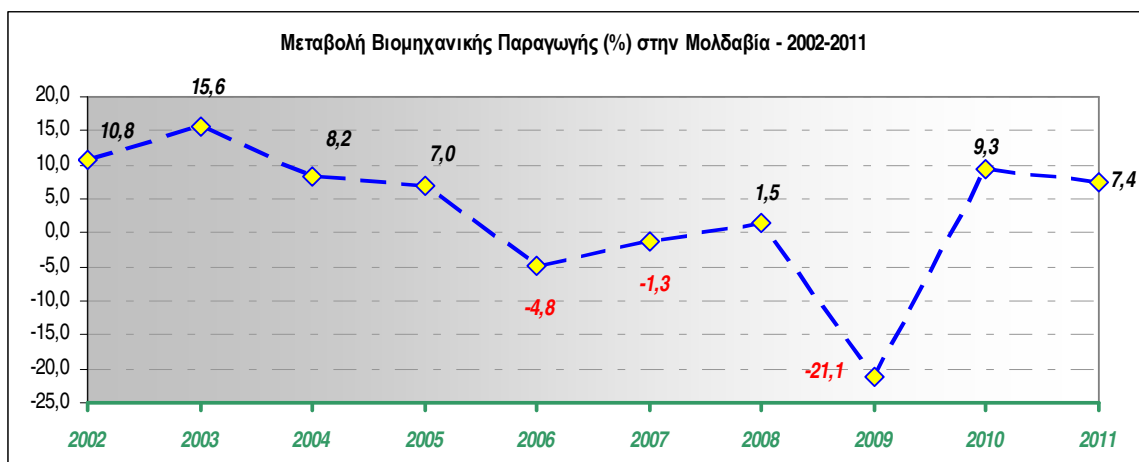
Η αυξημένη αγροτική παραγωγή ουσιαστικά ήταν αποτέλεσμα της αυξημένης αποδοτικότητας ανά εκτάριο ορισμένων καλλιεργειών όπως τα πυρηνόκαρπα (αύξηση: 32%), τα σταφύλια (αύξηση: 30%), οι πατάτες (αύξηση: 18%) κτλ.

Τις σημαντικότερες αυξήσεις στη γεωργική παραγωγή σημείωσαν τα σταφύλια (24,6%), οι πατάτες (25,4%), οι ηλίανθοι (10,8%), τα φρούτα και οι ξηροί καρποί (15,4%) κτλ.

Στη ζωική παραγωγή, αύξηση σημείωσε μόνο η παραγωγή βοοειδών και πουλερικών ενώ μείωση σημειώθηκε στην παραγωγή γάλατος (-5,5%) και αυγών (-2,8%).

1.2. Βιομηχανική παραγωγή

Κατά την περίοδο 2002-2008, η βιομηχανική παραγωγή της Μολδαβίας είχε κυμανθεί από 15,6% το 2003 (υψηλότερη επίδοση της περιόδου) έως -4,8% το 2006 (χαμηλότερη επίδοση της περιόδου πριν το 2009). Η βιομηχανική παραγωγή της Μολδαβίας για το 2009 μειώθηκε δραματικά κατά -22,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ο κύριος λόγος ήταν η ελάττωση των εξαγωγών των εγχώριων μονάδων λόγω της φθίνουσας εξωτερικής ζήτησης. Το 2010, η βιομηχανική παραγωγή επέστρεψε σε θετικό πρόσημο και ερχόμενη από χαμηλότερη βάση σημείωσε σημαντική αύξηση κατά 9,3%.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Για το 2011, η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε κατά 7,4%, παρά την επιβράδυνση που ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2011 και κατέληξε σε -3,7% το Δεκέμβριο. Η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής ήταν απότοκο των επιμέρους αυξήσεων στους τομείς της εξορυκτικής βιομηχανίας και της μεταποίησης κατά 17,1% και 8,9%. Η παραγωγή και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας και θέρμανσης

μειώθηκε κατά -4,6%. Η συνεισφορά της βιομηχανικής παραγωγής στο ΑΕΠ της χώρας αυξήθηκε από 13,3% το 2010 σε 13,7% το 2011, αλλά παραμένει χαμηλή.

Η παραγωγή τροφίμων και ποτών, παρά τη μείωση σε πολλούς τομείς της, αύξησε τη γενική βιομηχανική παραγωγή κατά 1,3% (με την παραγωγή και κατεργασία κρέατος και προϊόντων κρέατος να αυξάνεται κατά 11,7%, την παραγωγή ποτών κατά 8% και των γαλακτοκομικών κατά 2,1%).

Η αύξηση στη μεταποίηση ήταν αποτέλεσμα αυξήσεων από το 2010, μεταξύ άλλων, στην παραγωγή ιατρικού εξοπλισμού και οπτικών οργάνων κατά 42,5%, στην κατασκευή μηχανών και ηλεκτρικών συσκευών κατά 41,7%, στα εκτυπωτικά μηχανήματα κατά 27,9%, στο μηχανικό εξοπλισμό κατά 24,6%, στην παραγωγή δερμάτων, δερμάτινων ειδών και υποδημάτων κατά 16,9%, στην παραγωγή χαρτιού κατά 15,2% κ.α.

Επίσης, σε σχέση με το 2010, μειώσεις σημειώθηκαν, μεταξύ άλλων, στην παραγωγή προϊόντων αλευροποίησης κατά -10,9%, στη χημική βιομηχανία κατά -8,1%, στην παρασκευή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών κατά -7,8% στη μεταλλουργία κατά 6,7% κ.α.

1.3. Κατασκευές

Οι κατασκευές στη χώρα, παρά τις θετικές εξελίξεις των τελευταίων δύο ετών, δεν κατάφεραν να φτάσουν το επίπεδο που κατεγράφη πριν από την κρίση. Η αξία των κατασκευών που έλαβαν χώρα στη Μολδαβία εντός του 2011 από κατασκευαστικές εταιρείες ανήλθε σε MDL 5,138 δισ. – αυξημένη κατά 5,9% – , εκ των οποίων τα MDL 2,985 δισ. αφορούσαν σε νέες κατασκευές, τα MDL 1,070 δισ. σε μείζονες επισκευές, τα MDL 935 εκατ. σε συντήρηση και τα MDL 148 εκατ. σε άλλες εργασίες. Η συνεισφορά των κατασκευών στο ΑΕΠ παρέμεινε σταθερή από το 2010 σε 3,4%.

1.4 Εμπόριο - Υπηρεσίες

Ο όγκος του κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου το 2011 αυξήθηκε κατά 13,6% (9% για το 2010) σε MDL 33,810 δισ., λόγω της αύξησης των πωλήσεων τροφίμων κατά 6,7% (συμμετοχή στο σύνολο 28,9%) και εμπορευμάτων εκτός τροφίμων κατά 15,6% (συμμετοχή στο σύνολο 71,1%).

Η αξία των παρασχεθεισών στο κοινό υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 4,6% (2010: 5,4%) για το 2011 σε MDL 12,351 δισ.

2. Δημόσια οικονομικά

Μετά από τη σημαντική ανάκαμψη της οικονομίας της Μολδαβίας το 2010, η ανάπτυξη συνεχίστηκε το 2011 περίπου στα ίδια επίπεδα. Κατά τη διετία 2010-11, η Κυβέρνηση κατάφερε να επιτύχει ικανά συναλλαγματικά αποθεματικά και χαμηλό δημοσιονομικό έλλειμμα, τα οποία από κοινού με την πρόσβαση σε εξωτερική χρηματοδότηση, μπορούν να θωρακίσουν την οικονομία από μελλοντικές αρνητικές συγκυρίες, υπό την προϋπόθεση ότι οι οικονομικές πολιτικές που οδήγησαν σε αυτό το σημείο θα συνεχιστούν και θα εξελιχθούν.

Για το 2011, τα δημοσιονομικά έσοδα ανήλθαν σε MDL 30,159 δισ. και η

αυξητική τους τάση μετριάστηκε σε 9,5% από 17,1% το 2010 με αποτέλεσμα να καλύψουν 36,7% του ΑΕΠ, ποσοστό κατά 1,6% ελαττωμένο από το 2010.

Κατά το 2011, συνεχίστηκε η υψηλή εξάρτηση του προϋπολογισμού από την κατανάλωση των νοικοκυριών, λόγω της αύξησης του μεριδίου των έμμεσων φόρων στα δημοσιονομικά έσοδα. Τα φορολογικά έσοδα συνέχισαν να διατηρούν το μείζον μερίδιο στα δημοσιονομικά έσοδα, με κύρια πηγή τις εισροές από φόρους σε αγαθά και υπηρεσίες, οι οποίες αυξήθηκαν για το 2011 κατά 16,3% και, συγκεκριμένα, από τον ΦΠΑ (αύξηση: 14,4%). Οι άμεσοι φόροι συνεισέφεραν κατά 11,1% στην αύξηση των δημοσιονομικών εσόδων (αύξηση 10% από την κοινωνική ασφάλιση και 15,4% από το φόρο εισοδήματος). Κατά συνέπεια, τα φορολογικά έσοδα αυξήθηκαν κατά 13,6%.

Σημαντική υποστήριξη στον Προϋπολογισμό προσέφεραν και τα χρηματοδοτικά προγράμματα από διεθνείς οργανισμούς και δωρήτριες χώρες. Κατά το 2011, η Μολδαβία έλαβε χρηματοδοτική συνδρομή δημοσιονομικής υποστήριξης ύψους USD 141,5 εκατ (MDL 1,661 δισ., ποσό μειωμένο κατά -13,2% από το προηγούμενο έτος) σε εξωτερικές επιχορηγήσεις και ύψους MDL 43 εκατ. σε εσωτερικές επιχορηγήσεις.

Για το 2011, οι δημοσιονομικές δαπάνες κατέγραψαν αυξητική τάση 9,5% (από 7,2% το 2010), και ανήλθαν σε MDL 32,117 δισ. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στις επι μέρους αυξήσεις στην ασφάλιση και την κοινωνική πρόνοια (8,2%), στην παιδεία (4,5%) στην υγειονομική περίθαλψη (6,6%) κ.α. Οι δαπάνες για τα κοινωνικά προγράμματα κάλυψαν 71,5% του συνόλου, οι δαπάνες για την εθνική οικονομία 11,3%, για την εθνική άμυνα, δημόσια τάξη και εθνική ασφάλεια 5,6% κ.α. Οι δημοσιονομικές δαπάνες ανήλθαν σε 39,1% του ΑΕΠ για το 2011, μειωμένες κατά 1,7% από το 2010.

Συνεπώς, με την αύξηση των δημοσιονομικών δαπανών και την επιβράδυνση στο ρυθμό αύξησης των δημοσιονομικών εσόδων, ο ενοποιημένος προϋπολογισμός του 2011 είχε έλλειμμα περίπου MDL 2 δισ. αυξημένο κατά 9,6% από το 2010. Το δημοσιονομικό έλλειμμα ανήλθε σε 2,4% του ΑΕΠ, ποσοστό ελαττωμένο κατά 0,1% από το 2010.

Στο τέλος του 2011, το δημόσιο χρέος ανερχόταν σε περίπου MDL 19,227 δισ., αυξημένο κατά 355,72 εκατ. Το εξωτερικό χρέος αυξήθηκε κατά 2,4% σε USD 1,143 δισ. Το εσωτερικό χρέος αυξήθηκε κατά 10,1% σε 5,842 δισ. Το συνολικό δημόσιο χρέος ανήλθε σε 23,4% του ΑΕΠ μειωμένο κατά 2,9% από το προηγούμενο έτος. Το μικτό εξωτερικό χρέος της Μολδαβίας αυξήθηκε το 2011 κατά USD 666,1 εκατ. (13,9%) και ανήλθε σε USD 5,452 δισ.

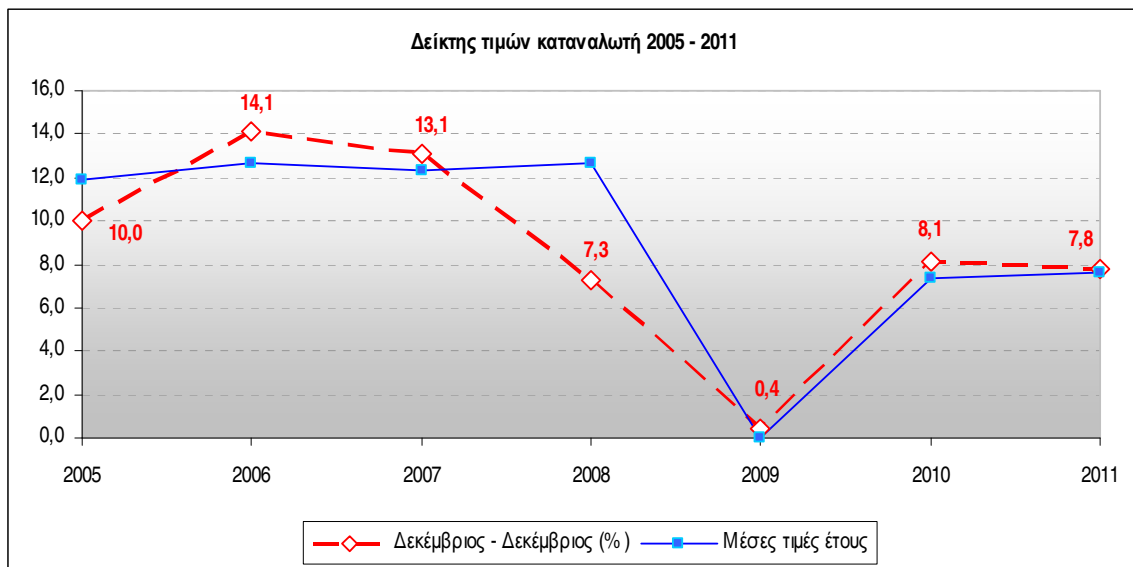
3. Πληθωρισμός – Νομισματική πολιτική

Μετά από μια ανοδική τάση, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2011, και τις σταθεροποιητικές τάσεις που ακολούθησαν, ο ετήσιος πληθωρισμός ανήλθε σε 7,8% το Δεκέμβριο του 2011. Ο υφέρπων πληθωρισμός ανήλθε σε 6,1%, με διαφορά 1,7% από τον δείκτη τιμών καταναλωτή, γεγονός που υποδεικνύει τη σημαντική επίδραση των μη-χρηματικών παραγόντων.

Η μεταβολή στον πληθωρισμό ήταν αποτέλεσμα συγκερασμού σειράς

πληθωριστικών αλλά και αντιπληθωριστικών τάσεων. Συγκεκριμένα, ήταν αποτέλεσμα πληθωριστικών τάσεων όπως οι αυξήσεις στα τιμολόγια για την ηλεκτρική ενέργεια, το φυσικό αέριο και τη θέρμανση – και των συνεπειών που είχαν οι αυξήσεις αυτές στις τιμές ορισμένων προϊόντων – η αύξηση της τιμής του πετρελαίου, η αύξηση στην εσωτερική ζήτηση λόγω μεγαλύτερου διαθέσιμου εισοδήματος και σταθερής εισροής εμβασμάτων, και η αύξηση της εξωτερικής ζήτησης λόγω της ανάκαμψης των οικονομιών των κυρίων εταίρων της Μολδαβίας. Ήταν επίσης αποτέλεσμα αποπληθωριστικών τάσεων όπως η ανατίμηση του Λέι έναντι στο Δολάριο Η.Π.Α. και τα νομίσματα των κυρίων εταίρων της Μολδαβίας, οι ασυνήθιστες καιρικές συνθήκες κατά το τέταρτο τετράμηνο του 2011 – οι οποίες συμπύεσαν τις εποχιακές αυξήσεις στις τιμές των τροφίμων – η σημαντική αύξηση ορισμένων εσοδών και οι μειωμένες τιμές των τροφίμων παγκοσμίως.

Οι τιμές των κρατικώς ελεγχόμενων τιμών συνεισέφεραν 2,7% στον πληθωρισμό λόγω των αυξήσεων στις τιμές του φυσικού αερίου, του ηλεκτρισμού και της θέρμανσης την άνοιξη και το φθινόπωρο του 2011. Οι τιμές των τροφίμων συνεισέφεραν 2,5%, με επιβράδυνση στην αύξησή τους κατά το πρώτο τρίμηνο και κατόπιν επιτάχυνση έως 13,6% τον Αύγουστο.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας / Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας

Η αντίδραση της Κεντρικής Τράπεζας της Μολδαβίας στις πληθωριστικές πιέσεις της περιόδου Ιανουαρίου-Νοεμβρίου ήταν σταδιακά σφιχτότερη πολιτική επιτοκίων με τρεις διαδοχικές αυξήσεις στο προεξοφλητικό επιτόκιο, το οποίο έφτασε, εντός του 2011, από 7% σε 10%. Ο μετριασμός της αύξησης στις τιμές το Δεκέμβριο και ο υψηλός βαθμός αβεβαιότητας στην παγκόσμια οικονομία ανάγκασαν την Κεντρική Τράπεζα να χαλαρώσει τη νομισματική της πολιτική, με μειώσεις στα επιτόκια 0,5% και 1% έως τον Ιανουάριο του 2012.

Κατά το 2011, η πιστωτική δυστοκία που προκλήθηκε από την παγκόσμια οικονομική κρίση μειώθηκε και οι κίνδυνοι για τον τραπεζικό τομέα από την κρίση του δημοσίου χρέους φαίνεται να είναι περιορισμένοι για τις μολδαβικές τράπεζες. Οι

πιστώσεις στην οικονομία αυξήθηκαν κατά 15% από 12,7% το 2010 και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια μειώθηκαν ως ποσοστό στο σύνολο των δανείων σε 10,7% το Δεκέμβριο του 2011, κατά 2,6 μονάδες από το τέλος του 2010.

Στο τέλος του 2011, το μέσο επιτόκιο για δάνεια από εμπορικές τράπεζες σε τοπικό νόμισμα έφτασε το 13,96% (χαμηλότερη επίδοση στην πρόσφατη ιστορία της Μολδαβίας) και 7,67% σε συνάλλαγμα (αντίστοιχοι μέσοι όροι: 14,37% και 8,75%).

Το τραπεζικό σύστημα της Μολδαβίας σημείωσε θετικές τάσεις ανάπτυξης το 2011. Το Πρωτοβάθμιο Κεφάλαιο (Tier I) αυξήθηκε κατά 12,4% ανερχόμενο σε MDL 7,558 δισ. στις 31.12.2011. Το μερίδιο των ξένων επενδύσεων στις τράπεζες ανήλθε σε 74%, μειωμένο κατά 3,3% σε σχέση με το 2010. Τα νέα δάνεια αυξήθηκαν κατά 26,4% σε MDL 29,608 δισ. και οι νέες καταθέσεις κατά 10,8% σε δισ. 40,450 δισ. Στο τέλος του 2011, λειτουργούσαν στη Μολδαβία 15 τράπεζες, μια εκ των οποίων είχε αρνητικά αποτελέσματα εντός του 2011.

Το καλοκαίρι του 2011, μέτοχοι από τέσσερις μολδαβικές τράπεζες δέχθηκαν επιθέσεις υφαρπαγής μετοχών με χρήση πλαστών εγγράφων. Οι δράστες χρησιμοποίησαν τα κενά της μολδαβικής νομοθεσίας για να παρακάμψουν την Εθνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και την Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας, και, δεδομένου του χαλαρού δικαστικού συστήματος, αφαίρεσαν τραπεζικές μετοχές από τους νόμιμους κατόχους τους. Κατόπιν διαμαρτυριών από τους ευρωπαίους μετόχους, οι οποίοι ενεπλάκησαν στην υπόθεση, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς διέκοψε τις περαιτέρω μεταβιβάσεις και το Ανώτατο Δικαστήριο ανέτρεψε την προηγούμενη απόφαση του πρωτοδικείου, με απόφαση που κατέστησε τη μεταβίβαση των μετοχών από τους ευρωπαίους μετόχους σε υπεράκτια εταιρεία, παράνομη. Το γεγονός αυτό, πάντως, δημιούργησε σημαντικές ανησυχίες στο επιχειρηματικό και επενδυτικό κλίμα και υπογράμμισε τις σοβαρές αδυναμίες στο δικαστικό σύστημα και τους κανόνες και την επίβλεψη στο τραπεζικό σύστημα.

Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Μολδαβίας το 2011 αυξήθηκαν κατά USD 247 εκατ. ήτοι 14,4% σε USD 1,965 δισ. στο τέλος του Δεκεμβρίου του 2011 καλύπτοντας περίπου 3,6 μήνες εισαγωγών. Η αύξηση ήταν αποτέλεσμα των πληρωμών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στη χώρα καθώς και επιχορηγήσεων από την Ευρ. Επιτροπή και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Το 2011, η Κεντρική Τράπεζα παρενέβη στην αγορά συναλλάγματος ώστε να μετριάσει την αστάθεια του εθνικού νομίσματος έναντι του Δολαρίου Η.Π.Α. και να παράσχει ρευστότητα.

4. Συναλλαγματική ισοτιμία – Επιτόκια

Με βάση τους ετήσιους μέσους όρους, το Μολδαβικό Λέι, ανατιμήθηκε, κατά το 2011, έναντι του Δολαρίου Η.Π.Α. κατά 5% (σε USD1=MDL11,7370) και έναντι του Ευρώ κατά 0,4% (σε €1=MDL16,3369). Με βάση τις ισοτιμίες του τέλους του έτους, το Μολδαβικό Λέι ανατιμήθηκε, σε σύγκριση με το τέλος του Δεκεμβρίου 2010, κατά 3,6% έναντι του Δολαρίου Η.Π.Α. (σε USD1=MDL11,7154) και κατά 6,4% έναντι του Ευρώ (σε €1=MDL15,0737).

Η μεταβολή της τιμής συναλλάγματος οφείλεται κυρίως στη διακύμανση της ρευστότητας σε συνάλλαγμα, η οποία καθορίστηκε από τις αλλαγές στην εισροή και εκροή συναλλάγματος και στην εξέλιξη στην αγορά συναλλάγματος σε παγκόσμιο

επίπεδο.

Τα επιτόκια της Κεντρικής Τράπεζας της Μολδαβίας για διατραπεζικό δανεισμό αυξήθηκαν για το 2011 σε 10,88% για το εθνικό νόμισμα (2010: 7,61%) και 2,72% για συνάλλαγμα (2010: 0,40%). Τα μέσα επιτόκια καταθέσεων μειώθηκαν σε 7,54% για το εθνικό νόμισμα (2010: 7,56%) και αυξήθηκαν σε 3,69% για συνάλλαγμα (2010: 3,42%). Τα μέσα επιτόκια χορηγήσεων μειώθηκαν σε 14,37% για το εθνικό νόμισμα (2010: 16,25%) και 8,75% για συνάλλαγμα (2010: 9,91%).

5. Ισοζύγιο πληρωμών

Ισοζύγιο Πληρωμών Μολδαβίας (σε εκατ. USD)

	2010	2011
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	-459,8	-806,58
Εμπορικό ισοζύγιο και ισοζύγιο υπηρεσιών	-2289,29	-2895,3
Εμπορικό ισοζύγιο	-2219,52	-2869,43
Εξαγωγές*	1590,44	2277,05
Εισαγωγές*	-3809,96	-5146,48
Ισοζύγιο υπηρεσιών	-69,77	-25,87
Εξαγωγές	701,17	868,81
Εισαγωγές	-770,94	-894,68
Ισοζύγιο εισοδημάτων	498,81	568,23
Εισροές	761,39	927,14
Εκροές	-262,58	-358,91
Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων	1330,68	1520,49
Εισροές	1420,17	1620,56
Εκροές	-89,49	-100,07
Συνολικό ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων και χρηματοοικονομικών συναλλαγών	420,78	713,64
Ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων	-28,36	-29,72
Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών	449,14	743,36
Άμεσες επενδύσεις	193,9	253,43
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου	5,64	4,74
Άλλες επενδύσεις	544,6	763,11
Μικτά επίσημα διαθέσιμα	-294,37	-278,11
Τακτοποιητέα στοιχεία	39,02	92,94

* Παρατηρείται, παγίως, απόκλιση μεταξύ των στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας και του Εθνικού Γραφείου Στατιστικής της Μολδαβίας λόγω διαφοράς στη μεθοδολογία.

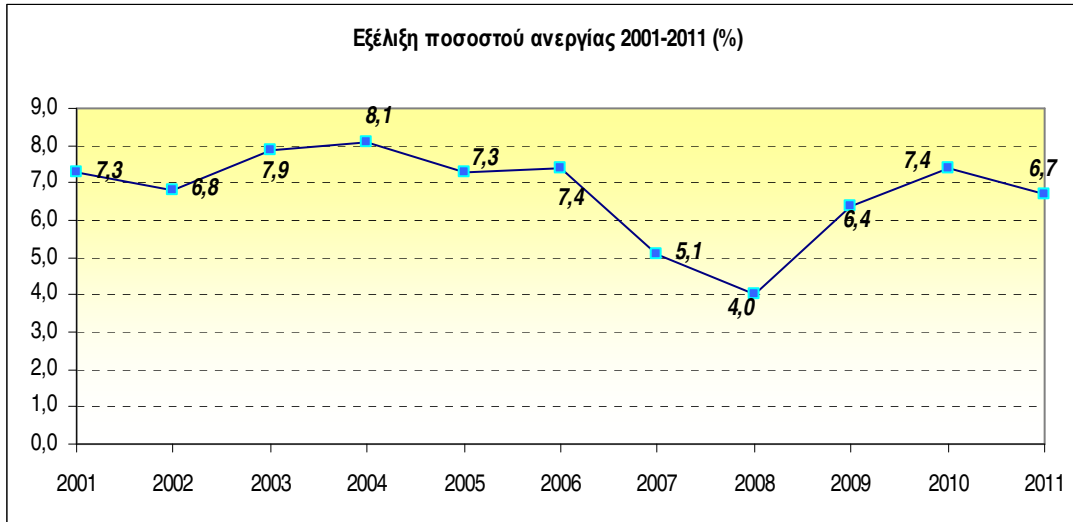
Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας

6. Ανεργία - Μισθοί

Το 2011, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός (απασχολούμενοι και άνεργοι) της Μολδαβίας ανήλθε σε περίπου 1,2575 εκατ., αυξημένος από το προηγούμενο έτος κατά 1,8%. Το μερίδιο των ανδρών υπερέβη ελάχιστα εκείνο των γυναικών (51,1% / 48,9%) και το μερίδιο του αγροτικού πληθυσμού ήταν ελαφρώς μεγαλύτερο από εκείνο του αστικού (51,7% / 48,3%).

Οι απασχολούμενοι ήταν περίπου 1,1735 εκατ., αριθμός αυξημένος κατά 2,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Οι άνεργοι εκτιμάται, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, ότι έφτασαν το 2011 σε 84.000 άτομα, 8.000 λιγότερα από το 2010. Η ανεργία έχει επηρεάσει σε μεγαλύτερο βαθμό τους άνδρες (59% του συνόλου των ανέργων) και τον αστικό πληθυσμό (59,5%).

Συνεπώς, η ανεργία για το 2011 ανήλθε σε 6,7%, μειωμένη από το 7,4% του 2010.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας της Μολδαβίας

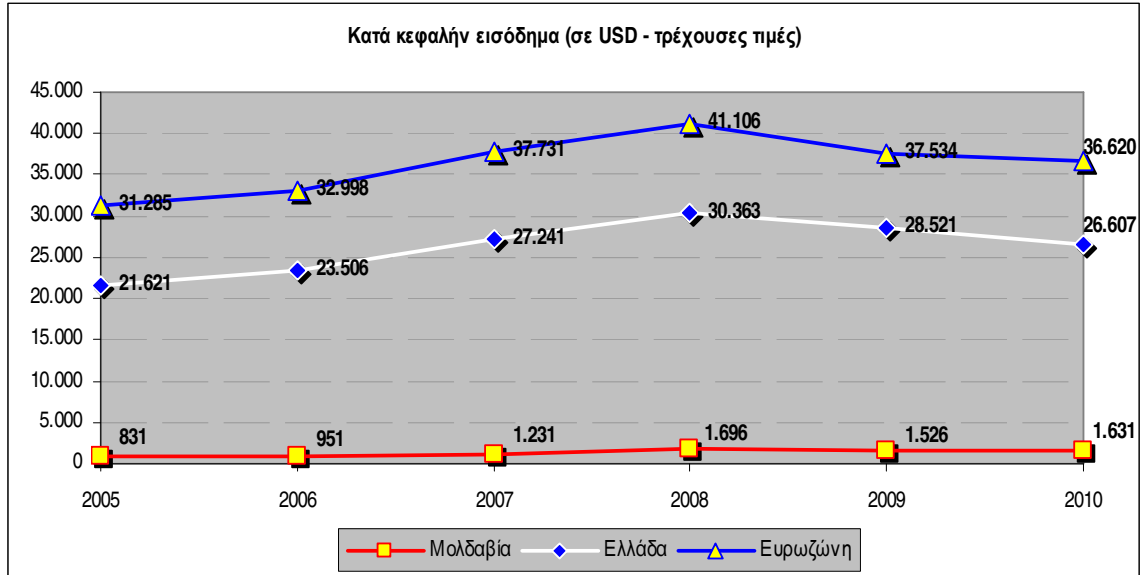
Ο μέσος μηνιαίος μισθός στην εθνική οικονομία της χώρας για το 2011 ανήρθε σε MDL 3.194 (περίπου €196), αυξημένος κατά 7,5% (2010: MDL 2.972). Στο τέλος του έτους, ο μέσος μισθός στην εθνική οικονομία ανερχόταν σε MDL 3.707, και, συγκεκριμένα, στο δημόσιο τομέα σε MDL 2.936 και στον ιδιωτικό τομέα σε MDL 4.070.

Έτος	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Μέσος ονομαστικός μισθός (MDL)	1.319	1.697	2.065	2.530	2.748	2.972	3.194
Μέσος ονομαστικός μισθός (μεταβολή από το προηγούμενο έτος / %)	19,6	28,7	21,7	22,5	8,6	8,2	7,5

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Σημειωτέον, βεβαίως, ότι σημαντικό τμήμα του εισοδήματος των μολδαβικών οικογενειών προέρχεται από τα εμβάσματα από το εξωτερικό. Συγκεκριμένα, κατά το 2011, Μολδαβοί εργαζόμενοι εκτός Μολδαβίας απέστειλαν στις οικογένειες τους στη χώρα, μέσω εμπορικών τραπεζών, εμβάσματα συνολικής αξίας USD 1,45 δισ. Σύμφωνα με στοιχεία του Δ.Ν.Τ, πάντως, το ποσό που μεταφέρεται μέσω τραπεζών αποτελεί ποσοστό 60-70% του συνολικού ποσού που εισρέει στη Μολδαβία ως οικογενειακή βοήθεια, δεδομένου ότι πολλοί Μολδαβοί προτιμούν την αποστολή αυτουσίων χαρτονομισμάτων μέσω μεσαζόντων.

Επίσης, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Παγκόσμιας Τράπεζας (στοιχεία έως το 2010), εμφανής καθίσταται η απόσταση της οικονομίας της Μολδαβίας σε σχέση με εκείνη της Ευρωζώνης – αλλά και της Ελλάδος. Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Μολδαβίας ήταν, το 2010, κατά σχεδόν 16 φορές μικρότερο από εκείνο της Ελλάδος και κατά 22 φορές μικρότερο από εκείνο της Ευρωζώνης.

Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα

7. Εξωτερικό εμπόριο

Για το 2011, οι μολδαβικές εξαγωγές αυξήθηκαν, ως αποτέλεσμα του συνεχιζόμενου εκσυγχρονισμού στην παραγωγή των εξαγόμενων προϊόντων, της ισχυρής εξωτερικής ζήτησης και της επεκτεινόμενης πρόσβασης στις αγορές των χωρών Κ.Α.Κ. και της Ε.Ε. Οι μολδαβικές εισαγωγές αυξήθηκαν επίσης ως αποτέλεσμα της ισχυρής εσωτερικής ζήτησης αλλά και της υψηλής περιεκτικότητας των εξαγωγών σε εισαγόμενα προϊόντα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Γραφείου Στατιστικής της Μολδαβίας, το 2011, οι συνολικές εξαγωγές της Μολδαβίας αυξήθηκαν, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, κατά 43,8% σε USD 2,2168 δισ. και οι συνολικές εισαγωγές της κατά 34,7% σε USD 5,1913 δισ. Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας ανήλθε σε USD 2,9745 δισ. αυξημένο κατά 28,6% και η κάλυψη των εισαγωγών από τις εξαγωγές σε 42,7%.

Εξωτερικό εμπόριο Μολδαβίας 2006-2011 (σε εκατ. USD)¹

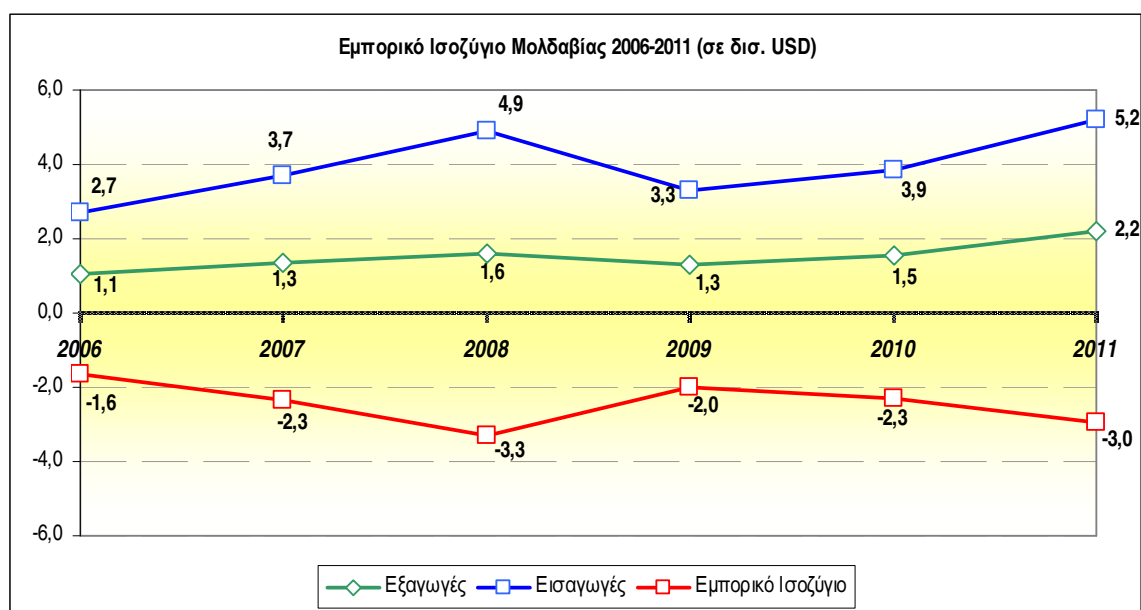
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Μεταβολή (%) 2010/11
Εξαγωγές	1.050,4	1.340,0	1.591,1	1.283,0	1.541,5	2.216,8	43,8
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:							
Χώρες ΚΑΚ	423,7	548,9	623,0	490,4	624,0	919,3	47,3
Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.-27)	536,9	678,9	820,1	667,4	728,9	1.083,0	48,6
Άλλες χώρες	89,8	112,2	148,0	125,2	188,6	214,5	13,8
Εισαγωγές	2.693,2	3.689,5	4.898,8	3.278,3	3.855,3	5.191,3	34,7
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:							
Χώρες ΚΑΚ	1.020,8	1.333,7	1.737,3	1.141,8	1.256,9	1.713,4	36,3
Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.-27)	1.218,5	1.681,0	2.105,3	1.421,2	1.704,2	2.256,3	32,4
Άλλες χώρες	453,9	674,8	1.056,2	715,3	894,2	1.221,6	36,6

¹ Αφορά μόνο σε εμπορεύματα. Η Μολδαβική Στατιστική Υπηρεσία δεν διαθέτει στοιχεία για υπηρεσίες.

Εμπορικό Ισοζύγιο	-1.642,8	-2.349,5	-3.307,7	-1.995,3	-2.313,8	-2.974,5	28,6
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:							
Χώρες ΚΑΚ	-597,1	-784,8	-1.114,3	-651,4	-632,9	-794,1	25,5
Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.-27)	-681,6	-1.002,1	-1.285,2	-753,8	-975,3	-1.173,3	20,3
Άλλες χώρες	-364,1	-562,6	-908,2	-590,1	-705,6	-1.007,1	42,7
Κάλυψη εισαγωγών από εξαγωγές (%)	39,0	36,3	32,5	39,1	40,0	42,7	
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:							
Χώρες ΚΑΚ	41,5	41,2	35,9	43,0	49,6	53,7	
Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.-27)	44,1	40,4	39,0	47,0	42,8	48,0	
Άλλες χώρες	19,8	16,6	14,0	17,5	21,1	17,6	

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Από τα παραπάνω είναι προφανές ότι η Μολδαβία έχει υπερκαλύψει το κενό που δημιούργησε η ύφεση του 2009 στο εξωτερικό της εμπόριο καθώς οι εξαγωγές και οι εισαγωγές της είναι οι υψηλότερες της πενταετίας. Παρά ταύτα, οι εισαγωγές της παραμένουν συγκριτικά πολύ υψηλές, υπερδιπλάσιες των εξαγωγών της, με την κάλυψη των εισαγωγών από τις εξαγωγές να διευρύνεται σταδιακά.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

7.1. Μολδαβικές εξαγωγές

Όσον αφορά στις μολδαβικές εξαγωγές, η γενική κατηγορία προϊόντων που κατατάχθηκε πρώτη είναι τα "Προϊόντα του φυτικού βασιλείου (II)" (αύξηση από το 2010: 38,2%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 21,2%), οι "Υφαντικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες (XI)" (αύξηση από το 2010: 32,5%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 16%), τα "Προϊόντα των βιομηχανιών ειδών διατροφής (IV)" (αύξηση από το 2010: 4,3%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 14,9%) και έπονται οι "Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικό υλικό και τα μέρη τους (XVI)" (αύξηση από το 2010: 65,1%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 12,8%), τα "Κοινά μέταλλα και

τεχνουργήματα από τα μέταλλα αυτά (XV)" (αύξηση από το 2010: 93,8%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 5,1%), τα "Προϊόντα των χημικών και συναφών βιομηχανιών (VI)" (αύξηση από το 2010: 50,6%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 5%) κ.α.

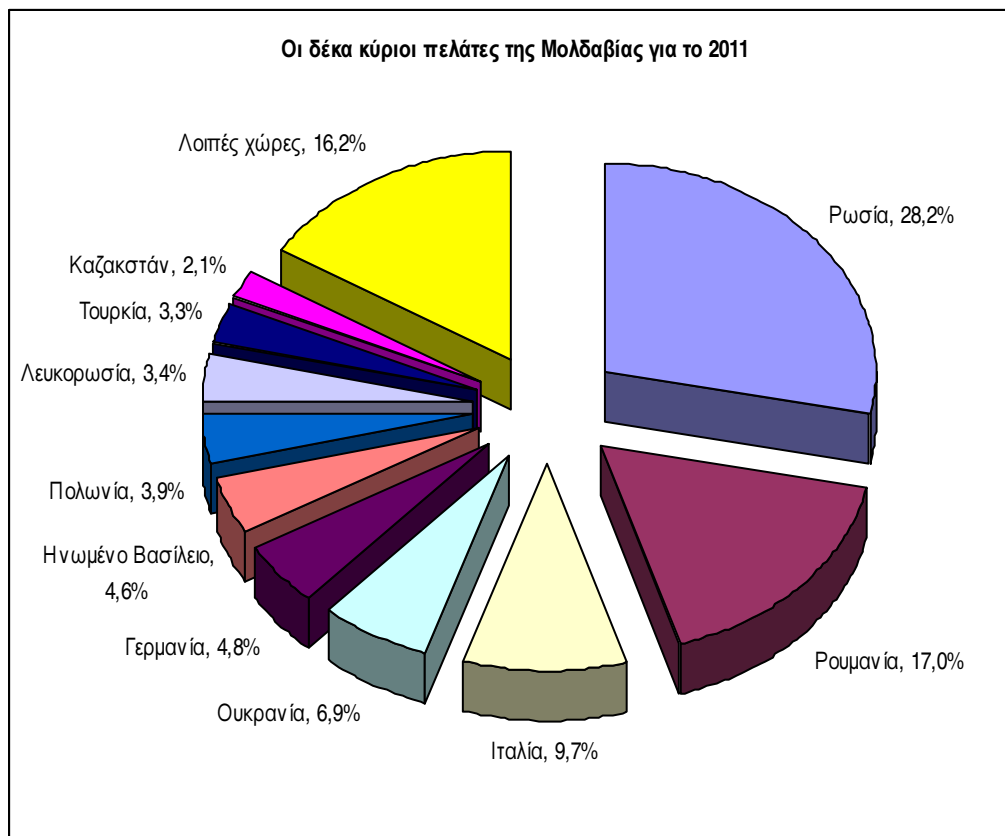
Με βάση τις διψήφιες κατηγορίες προϊόντων, οι κύριες μολδαβικές εξαγωγές ήταν οι εξής:

Μολδαβικές εξαγωγές 2011 – 20 πρώτες κατηγορίες εξαγόμενων προϊόντων (διψήφια ταξινόμηση) - σε χιλ. USD

α/α	Κατηγορία προϊόντος	2011	Αύξηση από το 2010 (%)	% επί του συνόλου
	Σύνολο	2.216.815,0	43,8	100,0
1.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών η πεπονιών	186.959,9	11,5	8,4
2.	22 - Ποτά, αλκοολούχα υγρά και ξίδι	181.313,4	1,8	8,2
3.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	179.408,7	60,1	8,1
4.	62 - Ενδύματα και συμπληρώματα του ενδύματος, άλλα από τα πλεκτά	157.374,4	24,4	7,1
5.	12 - Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις	148.795,6	64,6	6,7
6.	61 - Ενδύματα και συμπληρώματα του ενδύματος, πλεκτά	115.520,8	12,6	5,2
7.	84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	103.906,4	74,6	4,7
8.	94 - Έπιπλα, έπιπλα ιατροχειρουργικά. είδη κλινιστρωμνής και παρόμοια	87.635,6	114,1	4,0
9.	15 - Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά	77.486,1	62,8	3,5
10.	30 - Φαρμακευτικά προϊόντα	77.097,9	27,4	3,5
11.	10 – Δημητριακά	71.952,1	1,4	3,2
12.	20 - Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων	68.768,4	31,6	3,1
13.	64 - Υποδήματα, γκέτες και ανάλογα είδη. μέρη των ειδών αυτών	49.451,9	62,8	2,2
14.	70 - Γυαλί και τεχνουργήματα από γυαλί	38.438,5	17,4	1,7
15.	87 - Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα	38.122,4	178,4	1,7
16.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	37.569,9	109,9	1,7
17.	72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	35.969,8	123,3	1,6
18.	74 - Χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό	32.850,0	115,3	1,5
19.	57 - Τάπητες και άλλες επενδύσεις δαπέδου από υφαντικές ύλες	28.740,4	19,1	1,3
20.	24 - Καπνά και βιομηχανοποιημένα υποκατάστατα καπνού	28.723,9	5,8	1,3
	Λοιπά	470.728,9		21,2

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Οι μεγαλύτεροι πελάτες της Μολδαβίας για το 2011 ήταν οι: Ρωσία, Ρουμανία, Ιταλία, Ουκρανία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Πολωνία κ.α. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Γραφείου Στατιστικής της Μολδαβίας, το 1,1% των εξαγωγών της κατευθύνθηκε προς την Ελλάδα.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

7.2. Μολδαβικές εισαγωγές

Όσον αφορά στις μολδαβικές εισαγωγές, η γενική κατηγορία προϊόντων που κατατάχθηκε πρώτη είναι τα "Ορυκτά προϊόντα (V)" (αύξηση από το 2010: 46,2%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2011: 22,7%) και έπονται οι "Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικό υλικό και τα μέρη τους (XVI)" (αύξηση από το 2010: 43,6%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2011: 15,9%), τα "Προϊόντα των χημικών και συναφών βιομηχανιών (VI)" (αύξηση από το 2010: 31%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2011: 10,2%), οι "Υφαντικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες (XI)" (αύξηση από το 2010: 35,8%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2011: 7,4%), τα "Προϊόντα των βιομηχανιών ειδών διατροφής (IV)" (αύξηση από το 2010: 15,3%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2011: 6,9%), κ.α.

Με βάση τις διψήφιες κατηγορίες προϊόντων, οι κύριες μολδαβικές εισαγωγές ήταν οι εξής:

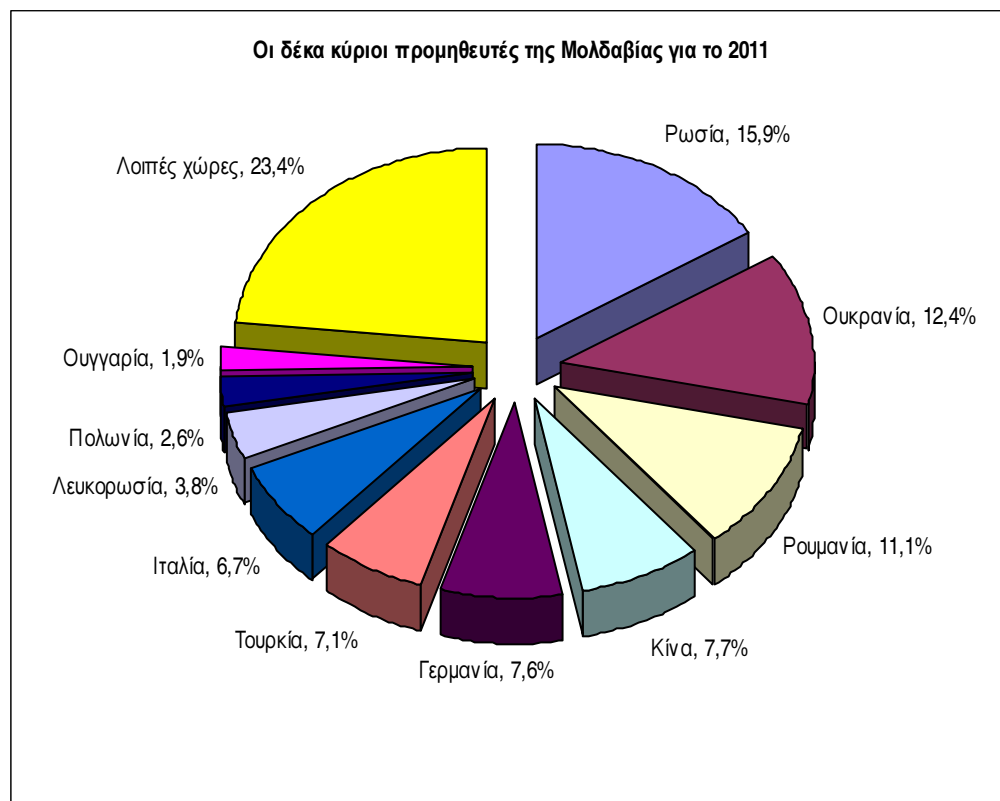
Μολδαβικές εισαγωγές 2011 – 20 πρώτες κατηγορίες εξαγόμενων προϊόντων (διψήφια ταξινόμηση) - σε χιλ. USD

α/α	Κατηγορία προϊόντος	2011	Αύξηση από το 2010 (%)	% επί του συνόλου
	Σύνολο	5.191.271	34,7	100,0
1.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	1.165.410	47,3	22,4
2.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	418.210	40,8	8,1
3.	84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	409.708	46,6	7,9
4.	87 - Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα	323.742	66,2	6,2

5.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	217.883	26,9	4,2
6.	30 - Φαρμακευτικά προϊόντα	214.280	19,9	4,1
7.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	118.494	26,9	2,3
8.	48 - Χαρτί και χαρτόνια. Τεχνουργήματα από κυτταρίνη, χαρτί ή χαρτόνι	112.018	30,4	2,2
9.	72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος, χάλυβας	99.940	35,3	1,9
10.	24 - Καπνά και βιομηχανοποιημένα υποκατάστατα καπνού	92.889	1,6	1,8
11.	40 - Καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ	86.200	54,1	1,7
12.	44 - Ξυλεία, ξυλοκάρβουνα και τεχνουργήματα από ξύλο	84.864	21,6	1,6
13.	94 - Έπιπλα, έπιπλα ιατροχειρουργικά, είδη κλινοστρωμνής και παρόμοια	82.690	22,0	1,6
14.	38 - Διάφορα προϊόντα των χημικών βιομηχανιών	73.854	46,3	1,4
15.	90 - Όργανα και συσκευές οπτικής, φωτογραφίας ή κινηματογραφίας	71.382	37,2	1,4
16.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα	68.447	18,0	1,3
17.	33 - Αιθέρια έλαια και ρητινοειδή, προϊόντα αρωματοποιίας ή καλλωπισμού παρασκευασμένα και καλλυντικά παρασκευάσματα	64.359	32,7	1,2
18.	21 - Διάφορα παρασκευάσματα διατροφής	62.785	24,1	1,2
19.	60 - Υφάσματα πλεκτά	61.333	27,4	1,2
20.	34 - Σαπούνια, οργανικές ουσίες επιφανειακής δράσης, παρασκευάσματα για πλύσιμο κ.α.	58.538	31,8	1,1
	Λοιπά	1.304.245		25,2

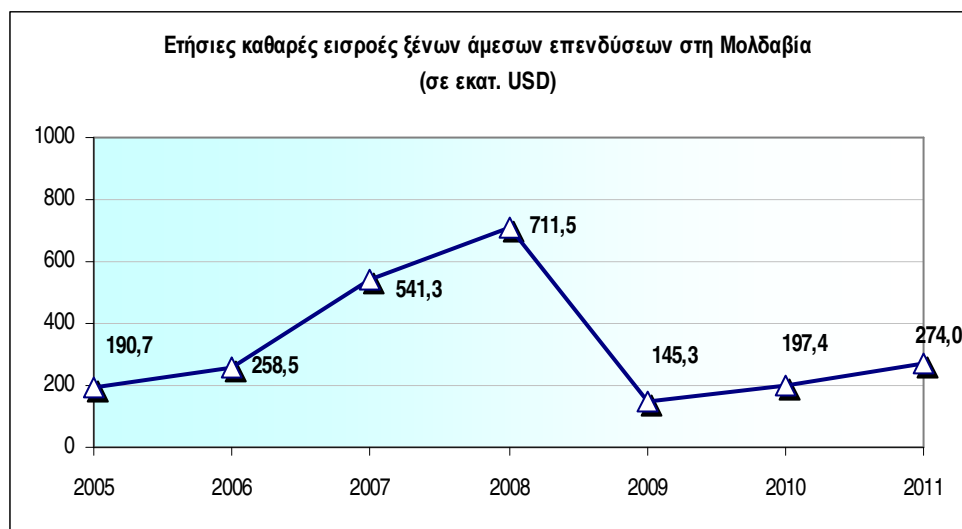
Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Οι μεγαλύτεροι προμηθευτές της Μολδαβίας για το 2011 ήταν οι: Ρωσία, Ουκρανία, Ρουμανία, Κίνα, Γερμανία, Τουρκία κ.α. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Γραφείου Στατιστικής της Μολδαβίας, το 1,3% των εισαγωγών της Μολδαβίας προήλθε από την Ελλάδα.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

8. Ξένες άμεσες επενδύσεις

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Μολδαβίας, η εισροή των καθαρών ξένων άμεσων επενδύσεων στη Μολδαβία, για το 2011, ανήλθε σε USD 274 εκατ. αυξημένη κατά 38,8% από το 2010. Παρά ταύτα, η προ της κρίσης επίδοση των USD 711,5 εκατ. (2010), παραμένει ακόμη πολύ υψηλή για την οικονομία της Μολδαβίας.

Το σύνολο των ξένων άμεσων επενδύσεων που είχε εισέλθει στη χώρα έως το τέλος του 2011 ανήλθε σε USD 3,163,27 δισ. Σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η μεγαλύτερη επενδύτρια χώρα στη Μολδαβία είναι η Ρωσία, και ακολουθούν η Ολλανδία, η Γαλλία, η Κύπρος, η Ρουμανία, η Ισπανία κ.α.

Περίπου 20% των ξένων άμεσων επενδύσεων έχουν διοχετευθεί στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, 20% στην κτηματαγορά, 20% στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο, και ακολουθούν οι κλάδοι της μεταποίησης, των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, των μεταφορών και επικοινωνιών, κλπ.

Τα 2/3 των επενδύσεων αφορούν μικτές επιχειρήσεις ενώ οι υπόλοιπες είναι αποκλειστικά ξένης ιδιοκτησίας. Επίσης, σχεδόν 80% των ξένων άμεσων επενδύσεων βρίσκονται στο Δήμο του Κισινάου.

B. ΔΙΜΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ

1. Διμερές συμβατικό πλαίσιο – Συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας

Οι οικονομικές σχέσεις των δυο χωρών διέπονται από τα εξής συμβατικά κείμενα:

- Πρωτόκολλο 1ης Συνόδου ΜΔΕ Οικονομικής, Τεχνολογικής και Επιστημονικής Συνεργασίας Ελλάδος-Μολδαβίας (Αθήνα, 29.11.07).
- Μνημόνιο Συνεργασίας στους Τομείς της Δημόσιας Διοίκησης, Διαχείρισης

- Προσωπικού και Οργάνωσης (Αθήνα, 12.06.07)
- Συμφωνία Αμοιβαίας Συνδρομής των Τελωνειακών Διοικήσεων (Αθήνα, 12.06.07) (σε ισχύ από 25/08/08)
 - Συμφωνία Τουριστικής Συνεργασίας (Αθήνα, 18.10.2006, σε ισχύ από 10.12.2008)
 - Πρωτόκολλο Συνόδου Μικτής Ελληνο-Μολδαβικής Επιτροπής Διεθνών Οδικών Μεταφορών (Αθήνα, 07.04.2005, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Συμφωνία για την Αποφυγή Διπλής Φορολογίας (Κισινάου, 29.3.2004, κυρώθηκε με Ν. 3357/2005 ΦΕΚ 153 Τ.Α' /23.06.05, σε ισχύ από 11.07.2005)
 - Συμφωνία Αεροπορικών Μεταφορών (Κισινάου, 29.3.2004, κυρώθηκε με Ν. 3306/2005 ΦΕΚ 18Α/27.1.2005, σε ισχύ από 14/2/2005)
 - Πρωτόκολλο Συνεργασίας στους τομείς Κοινωνικής Ασφάλισης, Κοινωνικής Προστασίας και Αγοράς Εργασίας (Κισινάου, 29.3.2004, Ν.3309/2005 ΦΕΚ26Α/2005, σε ισχύ από 01.03.2005)
 - Πρωτόκολλο Συνόδου Μικτής Ελληνο-Μολδαβικής Επιτροπής Διεθνών Οδικών Μεταφορών (Κισινάου, 25.11.2003, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Συμφωνία Οικονομικής Επιστημονικής και Τεχνικής Συνεργασίας στον τομέα της γεωργίας και των τροφίμων (Αθήνα, 1.11.1999, σε ισχύ από 25.01.2001)
 - Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ ΥΠΕΞ Ελλάδος και Μολδαβίας (Αθήνα, 1.11.1999)
 - Συμφωνία Συνεργασίας στον τομέα της Κτηνιατρικής (Αθήνα, 01.11.1999, κυρώθηκε με Ν.2849/2000 ΦΕΚ238Α/31.10.2000)
 - Συμφωνία Οικονομικής Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Αθήνα, 23.03.1998, σε ισχύ από 28.06.2001)
 - Συμφωνία Αμοιβαίας Προστασίας των Επενδύσεων (Αθήνα, 23.03.1998, σε ισχύ από 27.02.2000)
 - Πρωτόκολλο Συνόδου Μικτής Ελληνο-Μολδαβικής Επιτροπής Διεθνών Οδικών Μεταφορών (Κισινάου, 03.04.1996, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Συμφωνία για τις Οδικές Μεταφορές (13.11.1992), η οποία κυρώθηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο (ΦΕΚ 235/14.11.1995) και ισχύει από 06.01.1996.
 - Πρωτόκολλο Συνεργασίας ΕΒΕ Αθηνών και ΕΒΕ Μολδαβίας (Κισινάου, 29.3.2004, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Πρωτόκολλο Συνεργασίας ΟΠΕ και Μολδαβικού Οργανισμού Εξωτερικού Εμπορίου (30.3.2004, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Συμφωνία Συνεργασίας ΕΛΟΤ και Υπηρεσίας Τυποποίησης και Μετρολογίας Μολδαβίας (Αθήνα, 29.11.2007, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Πρωτόκολλο της 2^{ης} Συνόδου της Μεικτής Διπυργικής Επιτροπής Οικονομικής, Τεχνολογικής και Επιστημονικής Συνεργασίας Ελλάδος – Μολδαβίας (Κισινάου, 25 Νοεμβρίου 2011)

2. Διμερές εμπόριο αγαθών

Το 2005 αποτέλεσε το τέλος μιας πτωτικής τάσης στο ελληνο-μολδαβικό εμπόριο των προηγούμενων ετών. Έκτοτε, ο όγκος εμπορίου παρουσιάζει μια σταθερή ανάπτυξη, η οποία όμως επιβραδύνθηκε, σχετικά, το 2011 με αύξηση 24,3% (37,8% το 2010, 34,1% το 2009).

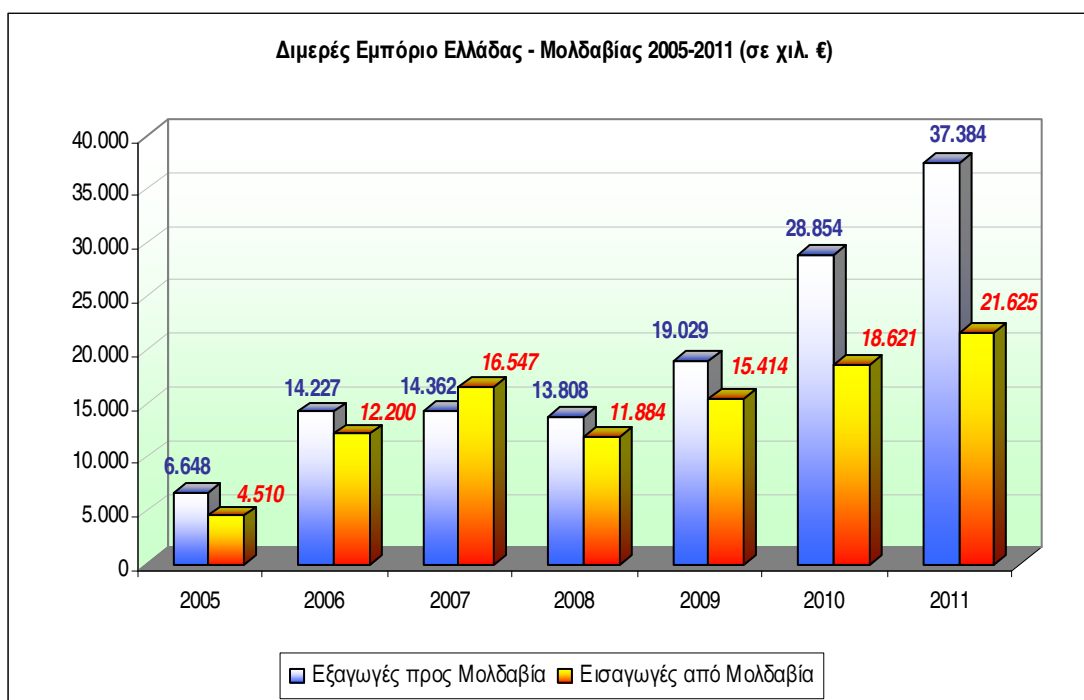
Παρά το γεγονός ότι ο όγκος των διμερών εμπορικών συναλλαγών κινείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, αν ληφθεί υπ' όψιν το μικρό μέγεθος της Μολδαβίας και το χαμηλό διαθέσιμο εισόδημα, ο ρυθμός αύξησης των ελληνικών εξαγωγών αποδεικνύει ότι υπάρχει μια θετική δυναμική για τις ελληνικές εξωστρεφείς επιχειρήσεις. Σημειωτέον ότι, το 2009, σε ένα έτος ύφεσης για τη χώρα, η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών στη Μολδαβία ανήλθε σε 37,8%, το 2010 σε 51,6% και το 2011 σε 29,6%.

Οι ελληνικές εισαγωγές από τη Μολδαβία παρουσιάζουν περίπου την ίδια γενική τάση με τις εξαγωγές, με το 2007 να παραμένει η μοναδική χρονιά που υπερκέρασαν τις ελληνικές εξαγωγές και ανεστράφη το εμπορικό ισοζύγιο, το οποίο έκτοτε παραμένει σταθερά διευρυνόμενο υπέρ της Ελλάδος.

Διμερές εμπόριο Ελλάδος – Μολδαβίας 2005-2011 (σε χιλ. €)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Μεταβολή 2010/2011 (%)
Εξαγωγές προς Μολδαβία	6.647,6	14.227,2	14.362,0	13.807,9	19.028,7	28.854,4	37.383,5	29,6
Εισαγωγές από Μολδαβία	4.509,8	12.200,1	16.547,0	11.883,8	15.414,3	18.621,0	21.625,2	16,1
Εμπορικό Ισοζύγιο	2.137,8	2.027,1	-2.185,0	1.924,1	3.614,4	10.233,4	15.758,3	54,0
Όγκος Εμπορίου	11.157,4	26.427,3	30.909,0	25.691,7	34.443,0	47.475,3	59.008,7	24,3

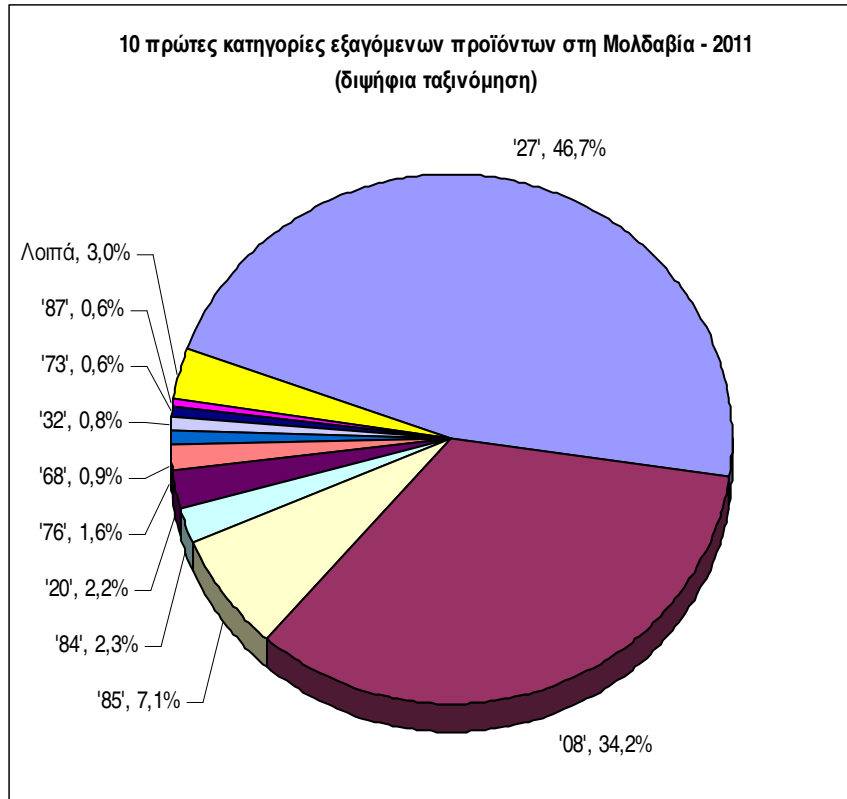
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

2.1. Ελληνικές εξαγωγές αγαθών

Είναι προφανές από το παρακάτω γράφημα ότι οι ελληνικές εξαγωγές στη Μολδαβία συνέχισαν να κινούνται σε ένα πλαίσιο πολύ χαμηλής διαφοροποίησης, καθώς μόλις τρεις διψήφιες δασμολογικές κλάσεις κάλυψαν το 88% του συνόλου των εξαγωγών. Οι δέκα πρώτες διψήφιες δασμολογικές κλάσεις κάλυψαν σχεδόν το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών του 2011, με τις υπόλοιπες να καλύπτουν μόλις το 3%.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Συγκεκριμένα, σχεδόν οι μισές εξαγωγές καλύφθηκαν από τα ορυκτά καύσιμα (κυρίως πετρέλαιο εσωτερικής καύσης, βενζίνες και ειδικό καύσιμο αεριοθουμένων), ανερχόμενες σε 46,7% του συνόλου και αυξημένες κατά 1.672,7% από το 2010.

Οι εξαγωγές φρούτων (κυρίως φράουλες, ροδάκινα και ακτινίδια, αλλά και νεκταρίνια, κλημεντίνες, πορτοκάλια, μήλα, κεράσια, μανταρίνια, βερίκοκα, δαμάσκηνα) μειώθηκαν κατά -31,6% και κάλυψαν το 34,2% του συνόλου των εξαγωγών.

Στο πλαίσιο της δασμολογικής κλάσης "85", αυξήθηκαν κατά 16% σε 7,1% του συνόλου οι εξαγωγές κυρίως ανταλλακτικών τηλεφωνικών συσκευών, ενώ μειώθηκαν οι εξαγωγές της δασμολογικής κλάσης "84" (ανελκυστήρες και ψυκτικά έπιπλα) κατά -42,5% φτάνοντας το 2,3% του συνόλου.

Οι εξαγωγές παρασκευασμάτων λαχανικών (ελιές) αυξήθηκαν κατά 37,6% και κάλυψαν 2,2% του συνόλου.

α/α	Κύρια εξαγόμενα προϊόντα προς Μολδαβία	Αξία σε €	Μεταβολή από 2010 (%)	% επί του συνόλου
	Σύνολο εξαγωγών – 2011	37.383.483	29,6	100,0
1.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	17.475.884	1.672,7	46,7
2.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών	12.788.613	-31,6	34,2
3.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	2.637.531	16,0	7,1
4.	84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	874.728	-42,5	2,3
5.	20 - Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων ή άλλων μερών φυτών	821.432	37,6	2,2
6.	76 - Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο (αλουμίνιο)	583.658	-19,7	1,6
7.	68 - Τεχνουργήματα από πέτρες, γύψο, τσιμέντο κλπ.	338.058	319,2	0,9
8.	32 - Δεφικά και βαφικά εκχυλίσματα. Χρωστικά, βερνίκια, στόκοι, μαστίχες, μελάνια	282.542	52,8	0,8
9.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	228.427	226,6	0,6
10.	87 - Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα	218.795	-38,3	0,6
11.	90 - Όργανα και συσκευές οπτικής, φωτογραφίας ή κινηματογραφίας, μέτρησης, ελέγχου ή ακριβείας	162.253	-80,5	0,4
12.	07 - Λαχανικά, φυτά, ρίζες και κόνδυλοι, βρώσιμα	134.522	25,1	0,4
13.	24 - Καπνά και βιομηχανοποιημένα υποκατάστατα καπνού	130.053	-68,2	0,3
14.	97 - Αντικείμενα τέχνης συλλογών η αρχαιοτήτων	118.975		0,3
15.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές	99.662	-17,8	0,3
16.	94 - Έπιπλα, έπιπλα ιατροχειρουργικά, είδη κλινοστρωμνής και παρόμοια	98.715	22,0	0,3
17.	21 - Διάφορα παρασκευάσματα διατροφής	53.400	10.129,9	0,1
18.	15 - Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά και προϊόντα της διάσπασης αυτών	41.971	167,9	0,1
19.	33 - Αιθέρια έλαια και ρητινοειδή, προϊόντα αρωματοποίησης ή καλλωπισμού παρασκευασμένα και καλλυντικά παρασκευάσματα	41.171	-85,5	0,1
20.	25 - Αλάτι. Θείο. Γαίες και πέτρες. Γύψος, ασβέστης και τσιμέντα	32.507	-72,2	0,1

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πέραν των όσων ήδη εξάγονται στη Μολδαβία, οι ελληνικές επιχειρήσεις θα μπορούσαν να διερευνήσουν τις προοπτικές εξαγωγών σε τυποποιημένα τρόφιμα, καταναλωτικά προϊόντα, όπως είδη προσωπικής υγιεινής και καλλωπισμού, είδη ένδυσης, είδη οικιακής χρήσης, κλπ. ανταλλακτικά και μέρη μηχανών και συσκευών, φαρμακευτικά προϊόντα καθώς και δομικά υλικά.

2.2. Ελληνικές εισαγωγές αγαθών

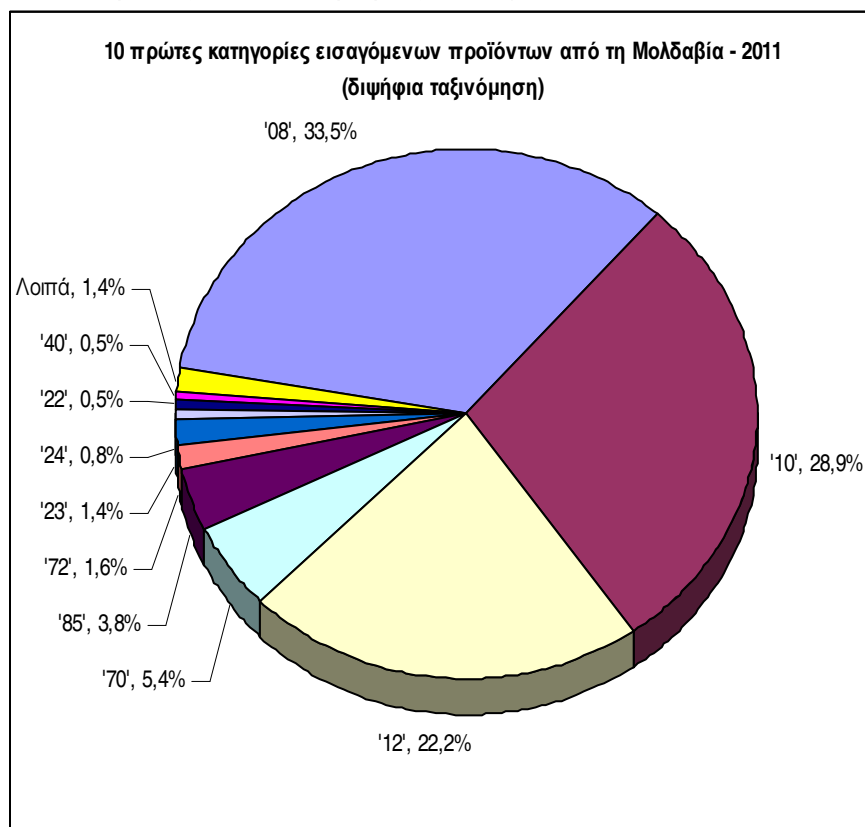
Όσον αφορά στις ελληνικές εισαγωγές από Μολδαβία, τα φρούτα και οι καρποί (ως επί το πλείστον καρύδια) που καλύπτουν το 33,5% των εισαγωγών σημείωσαν μικρή αύξηση (4,2%). Αύξηση σημείωσαν επίσης και τα δημητριακά (καλαμπόκι) (14,9%, συμμετοχή: 28,9%) και σημαντική αύξηση οι ελαιώδεις καρποί και σπέρματα (κουκιά σόγιας, σπέρματα ηλιοτρόπιου) (186,7%, συμμετοχή: 22,2%). Η αύξηση του 2010 (471,5%) δεν επαναλήφθηκε το 2011 για το γυαλί αλλά ο κλάδος παρέμεινε σε τροχιά διεύρυνσης του εμπορίου με την Ελλάδα (26,1%) με μικρή όμως συμμετοχή (5,4%).

α/α	Κύρια εισαγόμενα προϊόντα από Μολδαβία	Αξία σε €	Μεταβολή από 2010 (%)	% επί του συνόλου
	Σύνολο εισαγωγών – 2011	21.625.200	16,1	100,0
1.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών	7.238.699	4,2	33,5
2.	10 - Δημητριακά	6.252.073	14,9	28,9

3.	12 - Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις	4.807.413	186,7	22,2
4.	70 - Γυαλί και τεχνουργήματα από γυαλί	1.162.945	26,1	5,4
5.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	829.940	234,3	3,8
6.	72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος, χάλυβας	337.545	-20,5	1,6
7.	23 - Υπολείμματα βιομηχανιών ειδών διατροφής. Τροφές παρ/νες για ζώα	307.865	-*	1,4
8.	24 - Καπνά και βιομηχανοποιημένα υποκατάστατα καπνού	175.412	862,7	0,8
9.	22 - Ποτά, αλκοολούχα υγρά και ξίδι	116.301	-7,5	0,5
10.	40 - Καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ	98.850	-*	0,5
11.	19 - Παρασκευάσματα με βάση τα δημητριακά	88.887	21,1	0,4
12.	38 - Διάφορα προϊόντα των χημικών βιομηχανιών	27.648	15,9	0,1
13.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	26.809	-37,2	0,1
14.	11 - Προϊόντα αλευροποποίησης. Βύνη. Άμυλα	24.723	22,5	0,1
15.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	23.236	-*	0,1
16.	48 - Χαρτί και χαρτόνια. τεχνουργήματα από κυτταρίνη, χαρτί ή χαρτόνι	21.556	13,5	0,1
17.	20 - Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων	21.092	36,2	0,1
18.	17 - Ζάχαρα και ζαχαρώδη παρασκευάσματα	18.276	-0,5	0,1
19.	68 - Τεχνουργήματα από πέτρες, γύψο, τσιμέντο κλπ.	13.447	-*	0,1
20.	84 - Πυρηνικοί αντίρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	10.458	172,9	0,0

*: Νέες εισαγωγές. Δεν υπάρχουν τιμές του 2010 για σύγκριση
 Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από το παρακάτω γράφημα καθίσταται προφανές ότι ουσιαστικά οι μολδαβικές εισαγωγές στην Ελλάδα για το 2011 αφορούσαν στους καρπούς, δημητριακά και ελαιώδεις καρπούς / σπέρματα, καθώς αυτές οι εισαγωγές κάλυψαν το 84,6%, ενώ οι πρώτες δέκα κατηγορίες κάλυψαν το 98,6%.

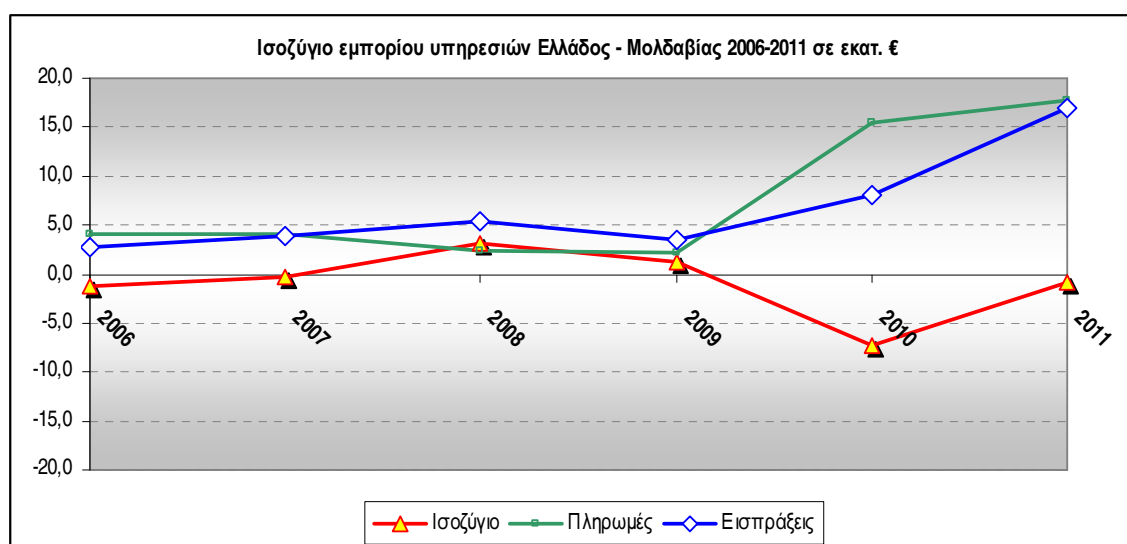
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

3. Διμερές εμπόριο υπηρεσιών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το διμερές εμπόριο υπηρεσιών μεταξύ Ελλάδος και Μολδαβίας βρισκόταν για την περίοδο 2006-2009 σε χαμηλά επίπεδα τροφοδοτούμενο μόνο από τις υπηρεσίες εκτός μεταφορών και ταξιδίων. Το 2010, μόνο, εμφανίστηκαν υπηρεσίες ταξιδίων, ενώ το 2011 εμφανίστηκαν και υπηρεσίες μεταφορών. Το 2011, οι εισπράξεις από τη Μολδαβία, σημειώνοντας αύξηση κατά 108,52%, ισορρόπησαν σχεδόν τις πληρωμές και το έλλειμμα για την Ελλάδα περιορίστηκε σε μόλις €-0,91εκατ από €-7,30το 2010.

Μολδαβία - Ισοζύγιο Υπηρεσιών σε εκατ.€							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Μεταβολή % 2010/2011
Εισπράξεις	2,80	3,80	5,40	3,50	8,10	16,89	108,52
Ταξίδια	0,00	0,00	0,00	0,00	2,90	11,40	293,10
Μεταφορές	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,19	-
Λοιπές Υπηρεσίες	2,80	3,80	5,40	3,50	5,20	3,30	-36,54
Πληρωμές	4,00	4,10	2,30	2,20	15,40	17,80	15,58
Ταξίδια	0,00	0,00	0,00	0,00	12,70	14,10	11,02
Μεταφορές	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,50	-
Λοιπές Υπηρεσίες	4,00	4,10	2,30	2,20	2,70	1,20	-55,56
Ισοζύγιο	-1,20	-0,30	3,10	1,30	-7,30	-0,91	-87,53
Ταξίδια	0,00	0,00	0,00	0,00	-9,80	-2,70	-72,45
Μεταφορές	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,31	-
Λοιπές Υπηρεσίες	-1,20	-0,30	3,10	1,30	2,50	2,10	-16,00

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

4. Ελληνική επενδυτική παρουσία

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Μολδαβίας², το σύνολο των επενδύσεων που είχε εισέλθει από την Ελλάδα στη Μολδαβία έως το τέλος του 2011 ανερχόταν σε περίπου €24,7 εκατ. Για το 2011, σύμφωνα με την ίδια υπηρεσία, εισήλθαν στη Μολδαβία ελληνικές επενδύσεις αξίας περίπου €2 εκατ.

Περίπου 20 ελληνικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στη χώρα, κυρίως στους τομείς των τηλεπικοινωνιών, τυχερών παιχνιδιών, εμπορίου ξηρών καρπών, επικοινωνιών, εστίασης και δικτύων διανομής.

Ιδιαίτερης αναφοράς χρήζει η εταιρεία Intralot η οποία συμμετέχει με ποσοστό περίπου 80% στο εγχώριο Lotto και η Intracom, η οποία εκμεταλλεύεται το δίκτυο παροχής υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας μέσω εξωτερικών τηλεφώνων για δημόσια χρήση στο Κισινάου.

Σημειώνεται ότι στη Μολδαβία υπάρχει ιδιαίτερα αξιόλογο παραγωγικό δυναμικό και ότι, σε ορισμένους επιλεγμένους τομείς, θα μπορούσε η χώρα (κατόπιν επένδυσης σε εξοπλισμό και / ή τεχνολογία) να λειτουργήσει ως εφιαλτήριο για τις γειτονικές αγορές της Ουκρανίας και της Ρωσίας.

Οι τομείς με προοπτικές επενδυτικής συνεργασίας είναι οι εξής: επεξεργασία αγροτικών προϊόντων, τροφίμων και γαλακτοκομικών, κλωστοϋφαντουργία, υλικά συσκευασίας, τραπεζικός τομέας, ταπητουργία, υαλουργία, ενέργεια, υποδηματοποιία, επιπλοποιία, φαρμακευτικά προϊόντα, πληροφορική.

5. Επισημάνσεις και συστάσεις για τους ενδιαφερόμενους εξαγωγείς / επενδυτές

Η Μολδαβία είναι η φτωχότερη χώρα της Ευρώπης με πολύ περιορισμένο διαθέσιμο εισόδημα, η οποία, όμως, έχει ανάγκη εισαγωγών λόγω της περιορισμένης εσωτερικής παραγωγής σε αρκετούς κλάδους και, συνεπώς, οι εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις μπορούν να βρουν ευκαιρίες για εξαγωγές στη Μολδαβία. Από πλευράς μας σημειώνουμε τα εξής:

Πληροφόρηση από το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου

Το Γραφείο μας, πέραν της Ουκρανίας, έχει στην αρμοδιότητά του και τη Μολδαβία. Συνεπώς, μπορεί να παράσχει σε κάθε ενδιαφερόμενη εταιρεία που θα μας απευθύνει αίτημα για συγκεκριμένο προς εξαγωγή προϊόν, καταλόγους με εισαγωγείς / διανομείς του εν λόγω προϊόντος – με τους οποίους η εν λόγω εταιρεία θα έλθει σε απευθείας επαφή για να διερευνήσει δυνατότητες συνεργασίας – πληροφόρηση για δασμολογικά καθεστώτα, πληροφορίες για σχετικές με το προϊόν διεθνείς εκθέσεις αλλά και οποιαδήποτε άλλη ενημέρωση μπορεί να ζητηθεί.

² Η άντληση δεδομένων για τις ξένες άμεσες επενδύσεις παραμένει προβληματική στη Μολδαβία καθώς οι μείζονες οργανισμοί που είναι υπεύθυνοι για την παρουσίαση αυτών των στοιχείων (Κεντρική Τράπεζα, Υπουργείο Οικονομίας, Στατιστική Υπηρεσία, ΜΙΕΡΟ) είτε δεν παρουσιάζουν έγκαιρα τα δεδομένα, είτε τα παρουσιάζουν με σημαντικότερες αποκλίσεις μεταξύ τους.

Το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου έχει τη δική του ιστοσελίδα (www.agora.mfa.gr/ua99) στην πύλη του Υπουργείου Εξωτερικών "Agora" (<http://www.agora.mfa.gr>) όπου και αναρτάται το μηνιαίο μας δελτίο στο οποίο περιέχονται πληροφορίες και για τη Μολδαβία.

- Επικοινωνία / γλώσσα

Η εμπειρία του Γραφείου μας έχει δείξει ότι οποιαδήποτε επιχειρηματική επαφή με μολδαβική εταιρεία σκόπιμο είναι να γίνεται (κυρίως) στη ρουμανική ή (δευτερευόντως) στη ρωσική γλώσσα, καθώς η αγγλική δεν ομιλείται ευρέως και, σε κάθε περίπτωση – όπως έχει διαπιστωθεί επανειλημμένως – μια επιστολή σε μια από τις ομιλούμενες γλώσσες θα έχει πολύ περισσότερες πιθανότητες να εξεταστεί και να απαντηθεί.

Το ίδιο ισχύει και για την προσωπική παρουσία σε επισκέψεις ή εκθέσεις. Οι επιχειρηματίες θα πρέπει να συνοδεύονται από διερμηνείς για την καλύτερη δυνατή συνεννόηση – εκτός φυσικά αν ομιλούν οι ίδιοι μία από τις δύο γλώσσες.

- Προσωπική επαφή

Σε κάθε περίπτωση ενθαρρύνονται οι προσωπικές επισκέψεις και επαφές των Ελλήνων με τους Μολδαβούς επιχειρηματίες από τους οποίους θα αναζητήσουν συνεργασία. Πέραν της προσωπικής επαφής, που είναι πάντα επιθυμητή και εκτιμάται στους μολδαβικούς επιχειρηματικούς κύκλους, τοιουτοτρόπως δίνεται η ευκαιρία στον Έλληνα επιχειρηματία να ελέγξει τις εγκαταστάσεις και γενικότερα τη λειτουργία της μολδαβικής εταιρείας εκ του σύνεγγυς καθώς και να αποκτήσει εικόνα της τοπικής αγοράς, του ανταγωνισμού, των δικτύων διανομής κ.α. τα οποία μπορεί να είναι πολύ διαφορετικά από την εμπειρία που η ελληνική επιχείρηση έχει ως σήμερα.

- Συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις

Για τους παραπάνω λόγους προτείνεται και η συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις που διοργανώνονται στην Μολδαβία, κατάλογο των οποίων αναρτά το Γραφείο μας ετησίως στην πύλη του Υπουργείου Εξωτερικών <http://www.agora.mfa.gr>.

- Δικηγορικές υπηρεσίες

Οι εξωστρεφείς επιχειρήσεις από την Ελλάδα που ενδιαφέρονται για επενδύσεις ή μια πιο διευρυμένη συνεργασία, πέραν των απλών εξαγωγών, με Μολδαβούς επιχειρηματίες, καλό θα είναι να έρθουν σε επαφή με δικηγορικό γραφείο το οποίο θα συμβουλευτούν ή το οποίο θα τους εκπροσωπήσει σε οποιαδήποτε διαδικασία με το Δημόσιο.

- Διαφθορά / Γραφειοκρατία

Η γραφειοκρατία συνεχίζει να λειτουργεί στη Μολδαβία με τρόπο ο οποίος δεν είναι βοηθητικός προς τις επιχειρήσεις και τις επενδύσεις, κατά συνέπεια, η διαφθορά βρίσκει εύφορο έδαφος για επέκταση στο δημόσιο αλλά και τον ιδιωτικό τομέα, ιδίως υπό τη μορφή διευκολύνσεων ή (ταχύτερης) επίλυσης προβλημάτων.

- Τρόποι πληρωμής
Για επιχειρηματικές επαφές, τουλάχιστον σε πρώτο στάδιο, θα πρέπει να προτιμάται πάντα η προπληρωμή.
- Πνευματική ιδιοκτησία
Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας δεν προστατεύονται επαρκώς και οι εταιρείες που εμπορεύονται προϊόντα με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικές στη μολδαβική αγορά.
- Παράνομες υφαρπαγές τραπεζικών μετοχών
Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, το καλοκαίρι του 2011, μέτοχοι από τέσσερις μολδαβικές τράπεζες δέχθηκαν επιθέσεις υφαρπαγής μετοχών (raider attacks) με χρήση πλαστών εγγράφων. Το γεγονός αυτό δημιούργησε σημαντικές ανησυχίες στο επιχειρηματικό και επενδυτικό κλίμα και υπογράμμισαν τις σοβαρές αδυναμίες στο δικαστικό σύστημα και τους κανόνες και την επίβλεψη στο τραπεζικό σύστημα.

6. Συμπεράσματα

Η Μολδαβία κατάφερε να ανακάμψει σχετικά γρήγορα από τη χρηματοοικονομική κρίση και το 2011 συμπλήρωσε μια διετία υψηλής ανάπτυξης με υψηλούς ρυθμούς αύξησης στο εξωτερικό της εμπόριο λόγω εξωτερικής και εσωτερικής ζήτησης. Παρά ταύτα, παραμένει η φτωχότερη χώρα της Ευρώπης, υποστηριζόμενη, εν πολλοίς, από τα εμβάσματα από το εξωτερικό, και ο μικρός της πληθυσμός έχει, κατά μέσο όρο, ιδιαίτερα περιορισμένο διαθέσιμο εισόδημα.

Παρά ταύτα, οι ενδιαφερόμενες εταιρείες για εξαγωγές στη Μολδαβία μπορούν να διερευνήσουν την αγορά για εξαγωγές κυρίως στους τομείς που περιγράφονται στο κεφ. Β.2.1.

Το Γραφείο μας είναι στη διάθεση οποιασδήποτε εταιρείας που έχει ενδιαφέρον για την αγορά της Μολδαβίας για την παροχή κάθε συνδρομής και πληροφόρησης που μπορεί να προσφέρει.

	Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου
Διεύθυνση:	10 Panfilovtsiv St. Kyiv 01901
Τηλέφωνο:	(+38044) 254 3750, 254 3763
Fax:	(+38044) 254 5321
e-mail:	ecocom-kiev@mfa.gr
Website:	www.agora.mfa.gr/ua99
Προϊστάμενος:	Π. Ολζιέρσκυ, Γραμματέας Ο.Ε.Υ. Α΄